

Viini metallikunstnik: loomeresidentuur oli mulle tõeline kultuuride vahetus

Andrea Auer on Austriast Viinist pärit metallikunstnik, kes veetis Vaskjala loomerresidentuuris veidi üle kolme nädala. Rääkisime natuke tema tööst ja tegemistest.



Viini metallikunstnik Andrea Auer ja Soome fotograaf Tapio Haapalahti vaikselt ja segamatus Vaskjala loomerresidentuuris uusi väärtusi loomas.

SANDRA SUURKASK

• Andrea, Sa oled peamiselt metallikunstnik, kuidas sünnib Sinu looming? Kas kõige alguses on mõni minu peas olnud idee ja vastavalt sellele valitud materjali või on see hoopis kuidagi teistiselt?

Jaa, see võib nii olla, et kõige aluses on idee. Aga vahel üllatab mõte terjal mind. Hakkamata teha oma oodajärgi vormima, aga tulemus on oodajärgi hoopis teistsugune. Sellepärast mulle kasutatakse erinevaid materjale. Vahel on nii, et töötad ühega ja terjal, ja vahel hoopis teine mõte, saad aru, et seda ideed, mis sul on, tuleks hoopis teha teist materjali kasutades. See võib olla väga ettearvatu.

• Kas kunstnikuna naudid rohkem protsessi või tulemit?

Minu jaoks on kõige põnevamad veel lõpetamata tööd. Lõpetamata töö on väljakutse. Muudugi tahan ma, et mul oleks midagi ette näidata. Aga lõpetamata tööde puhul on mul võimalus ümber mõelda. Ja see on minu jaoks üks olulisemaid asju kogu loometegevuse juures - võime iseenastavalt ümber mõelda.

• Kui oluline on Sinu jaoks see, et inimesed mõistaksid Sinu kui autori mõtet teie taga?

Muudugi mulle meeldib, kui inimesed mu töid vaatavad. Aga vahel tuleb neidega kaasa anda taustainfot, et suunata vaatajaid minuga samale teemale. Minu jaoks on oluline, et te ei oleksid mõtet, aruteld, inspiratsioon. Kas nad mõtlevad sama, mida mina, ei olegi oluline. Oluline on, et mõtlevad. Tahan näidata inimestele midagi uut,

avardada nende maailma, neid üllatada - nagu ma isegi selles protsessis pidevalt üllatun.

• Ma tean, et üks väga oluline osa Sinu loomingust on ehtekunst. Kas tegeled selle kõrval ka suuremate vormidega?

Tegelen mõlema äärmusega. Olen teinud väga väikesi asju ja väga suuri asju, mitmeid tonne kaaluvaid talleid. Ja kui teen väga suured asjad valmis, tahan jälle tegeleda väikeste.

• On päris raske ette kujutada, kuidas see mitmetoonne taieaste loomine käib.

Tehniliselt on nii, et selliste suurte asjade loomine käib koostöö mõne firmaga, kellel on vajalik tehnika. Oma stuudios ma selliseid asju teha ei saaks. Näiteks üks mu talleid oli 7 tonni rasket. Aga mina valmistan ette joonised ja sellele järgneb reaalne tootmine.

• Millega Sa siin Vaskjala loomerresidentuuris tegeled? Mis projekt praegu käsil on?

Olen võtnud endale eesmärgiks teha igal aastal üks residentuur ja Vaskjala ongi siis minu 2018. aasta residentuur. Minu jaoks on loomerresidentuuri olemine väga oluline osa tööprotsessist, sest see võimaldab täielikku eraldumist kõigist segajatest. Kõik sotsiaalsed suhtlused on viidud minimumini, mind ei paina mingid olulised mekohotused, vaid saan keskenduda kunstile. Hetkel olengi tegutsemas ühe oma lemmikmaterjali - vasega. Eestis sobis residentuuriks hästi, sest praeguses projektis tahan ma aru saada, kuidas vask siinases kliimas käitub,

Analoogfotograafia teadmiste edasiandmisest on saanud südameasi

Veebruarikus resideerus Vaskjala loomerresidentuuris analoogfotograafia tühingeline eestseisja Tapio Haapalahti. Tapio on alternatiivsete fotoilmutamise meetodite ekspert ja jagas oma teadmisi edasi ka loomerresidentuuri töötaas.

• Kuidas Sinu üliõpilased analoogfotograafiasse ja kõigees sellega seotud asjadesse tutvustada? Nemaad on ju juba puhtalt digipiltuõpilaste esindajad.

Paraku peab ütlema, et nad on fotograafia tudengid, aga nad ei ole reaalselt pildi ilmutamist mitte kunagi oma silmaga näinudki. Nad on väga õpetatud sellest, kuidas foto reaalselt sünnib. Aga see on ideaalne võimalus neile õpetada näiteks valguse olemust ja olulisust fotograafia juures.

• See ongi ju paljuski füüsika, eks?

Jah, füüsika ja keemia.

• Analoogfotograafia tegelemine nõuab ju teatud seadmeid. Kui lihtne neid tänapäeval saada on?

Tegelikult visati enamik fotovahendeid 1980.-1990. aastatel lihtsalt prügi- nabele ja mina olen juba 20 aastat käinud ja erinevaid seadmeid kokku kogunud.

• Sa töid ka Vaskjala loomerresidentuuri oma tehnikas kaasa?

Jah, me ehitasime siia pimiku ja mul olid kaasas mõned stuudiovalgud.

Need jäivad nüüd siis, huvilistele kasutamiseks.

• See on justkui Sinu missioon? Või mulaste loomine analoogfotograafia tegelemiseks?

Jah, ma olen siin-seal samamoodi pimikuõpilane, et oleks võimalik kohapeal ilmutamist tegeleda. Eesmärgiks on Vaskjalas loodud stuudio minustis on teinud, kuigi olen Eestis sega- ja jooksul palju käinud ja olnud. Mul on näiteks olnud üks fotomüütuus Eesti varemets kirikute.

• Kui sa ise fotokunsti lood, kas kasutad siis analoogtehnikat või digitaalset?

Vahel üht ja vahel teist. Tänapäeval on võimalik ka mobiiliga tehrud foto analoogmeetodidel ilmutada. Ja seda on võimalik teha väga kvaliteetset ja väga täpselt.

• Korraldasid Vaskjalas ka töötas. Kas siinsete töötas osolejate reaktiivsed sõnumid Sinu üliõpilaste omadele?

Jaa, absoluutselt! Nad olid ka häämingus. Ja ma olen õnnelik kui kasvõi üks neist soovib tulevikus veel analoogmeetoditega tegeleda. Ma ei saa õpetada kõiki. Aga kui kasvõi üks inimene kannab teadmisi edasi, olen järele oma missiooniga sammukese edasi astunud.

• Kuidas suhtud sellesse, et täna võib igatüki käia ringi kaameraga ja nimetada end fotograafiks? Me teeme iga päev oma telefonidega kümmed fotosid, aga kas sel ka midagi fotograafia pistmist on?

Jah, see kõik ei röömusta mind üldse. Muutesse oma analoogifilmide rühmas väga selle pärast, kes ei ole esimene üldse fotode ilmutamist tegele enam üldse fotode ilmutamist ei teagi seda, mis tunne on hoida käes paberfotot. Pilt tekitab sattu ja tuhandeid, aga neist ei ilmutata ühtki. Ja arvestades tehnoloogia kiiret arengut on üsna tõenäoline, et umbes 20 aasta pärast ei ole praeguste igipit sarnaste failide vaatamine arvutiga enam isegi mitte võimalik, sest arvuti lihtsalt ei loota enam praeguseid formate. Sellepärast olenegi analoogfotograafia teadmiste edasiandmise oma südameasjaks võtnud!

Wiener Metallkünstlerin: CopperLeg® war für mich ein echter Kulturaustausch

Andrea Auer ist eine Metallkünstlerin aus Wien, die etwas mehr als drei Wochen im Atelier von Vaskjala verbracht hat. Wir haben ein wenig über das Thema und die Arbeit gesprochen.

SANDRA SUURKASK

Andrea, du bist meistens eine Metallkünstlerin. Wie funktioniert dein Schöpfungsprozess? Entsteht zuerst einer Idee im Kopf und wird entsprechend das Material gewählt oder ist es irgendwie anders?

Ja, vielleicht steht am Beginn eine Idee. Dazu gesellen sich Gegebenheiten und Zufälligkeiten. Die ursprüngliche Idee verändert sich. Das Konzept bedingt das Material. Deshalb verwende ich gerne verschiedene Materialien. Ein Material kann unberechenbar sein.

Orientierst Du Dich am Prozess oder am Ergebnis?

Die unfertige Arbeit ist herausfordernd und hat einen großen Reiz. Aber natürlich möchte ich auch etwas zeigen können, was vollendet ist. Unvollendetes Werk birgt noch das Potential, zu überraschen. Und das ist für mich bei allen kreativen Aktivitäten ein wichtiger Aspekt - die Fähigkeit, mich selbst zu überraschen.

Wie wichtig ist es für dich, dass die BetrachterInnen die künstlerische Intention nachvollziehen können?

Natürlich versuche ich die Leute, die meine Arbeit betrachten, zu erreichen. Manchmal aber sind Hintergrundinformationen nützlich, um sie auf meine Spur zu bringen. Es ist nicht erforderlich, dass ein(e) BetrachterIn genau die gleiche Sicht auf die Dinge hat, wie ich selbst. Aber es sollte etwas ausgelöst und ein Denkprozess in Gang gesetzt werden. Ich möchte den Menschen etwas Neues zeigen, ihre Welt er-

weitern, sie inspirieren und überraschen.

Ich weiß, dass ein sehr wichtiger Teil deiner Arbeit Schmuck ist. Wie hältst Du es mit größeren Dimensionen?

Ich lote gern die Grenzen aus. Ich habe sehr kleine Dinge und ebenso tonnenschwere Dinge gemacht. Und wenn ich große, voluminöse Dinge mache, möchte ich mich danach wieder mit einem kleinen Detail beschäftigen.

Es ist ziemlich schwer vorstellbar, wie diese multidimensionale Schöpfung funktioniert.

Technisch gesehen kann ich wirklich große Objekte nicht mehr in meinem eigenen Atelier umsetzen. Zum Beispiel war ein Werk sieben Tonnen schwer! Es geschieht in Zusammenarbeit mit Produktionsfirmen, die über die nötigen Anlagen verfügen. Ich entwerfe und plane, arbeite teils selbst an der Produktion mit und überwache die Produktion.

Warum bist du hier im CopperLeg®-Atelier in Vaskjala? Was ist das aktuelle Projekt?

Ich habe mir zum Ziel gesetzt, in jedem Jahr in einer Kunstresidenz zu arbeiten. Ein wichtiger Teil meiner Arbeitsweise ist der künstlerische Schaffensprozess an einem Ort, fern von der gewohnten Umgebung. Alle sozialen Interaktionen sind dann minimiert und ich kümmere mich dann wenig um andere Angelegenheiten, sondern konzentriere mich auf Kunst. Im Moment stellt Kupfer mein bevorzugtes Material dar. Estland

Bildunterzeile:
Die Wiener Metallkünstlerin Andrea Auer und der finnische Fotograf Tapio Haapalahti in einer ruhigen und Kompromisslosen, kreativen Karriere in Vaskjalas Residenz
Foto: Janno Bergmann

“ Sie gab mir eine Handvoll wundervoller, alter Postkarten und sie wusste nicht einmal, dass ich eine große Sammlerin von Postkarten bin!

war ein attraktiver Forschungsort, denn in dem aktuellen Projekt sehe ich, wie sich Kupfer in dem Klima hier (Feuchtigkeit, Kälte und so weiter) verhält.

Du hast gesagt, dass soziale Interaktion minimiert wird, während du in einer Residenz arbeitest. Hattest du Kontakt mit der Bevölkerung?

Ja! Ich traf meine sehr nette Nachbarin Eda bei meinem ersten Spaziergang. Wir fanden heraus, dass unsere einzige gemeinsame Sprache Deutsch ist. Wir gingen noch einige Male spazieren und sprachen über Kultur und Essen und vieles mehr. Nach zig Jahren sprach Eda nun wieder Deutsch. Für mich war es eine Arbeit des Kulturaustausches. Es war praktikabel. Sie gab mir eine Handvoll wunderbarer, alter Postkarten und sie wusste nicht einmal, dass ich eine große Sammlerin von Postkarten bin!